

Складносурядне речення, його будова і засоби зв'язку між його частинами

Вправа
«Соціальна реклама»

Опис. Запропонована вправа поєднує вивчення складносурядних речень з умінням аналізувати структуру рекламного тексту та вивченням специфіки соціальної реклами. Вправу можна виконувати і під час повторення матеріалу. Зверніть увагу, що для її виконання потрібен доступ до інтернету та проектор, щоб показати рекламу (якщо немає проектора, можна увімкнути з телефонів).

Учень має знати

- » види складних речень

Учень має розуміти

- » виражальні можливості складносурядних речень та синонімічних до них конструкцій;

Учень має вміти

- » правильно розставляти розділові знаки між частинами складносурядного речення;
- » розрізняти прості та складні речення,
- » визначати види складних речень, засоби зв'язку між частинами речення у складному, кількість граматичних основ у ньому;
- » знаходити у тексті складносурядні речення, встановлювати смислові зв'язки між частинами його;
- » розмежовувати складносурядні речення і прості речення, ускладнені однорідними членами;
- » складати речення й тексти, використовуючи складносурядні речення.

Вправа «Соціальна реклама»

Мета

- » сформувати знання про складносурядне речення, його будову та засоби зв'язку в ньому.

Уміння і навички з інфомедійної грамотності

- » аналіз соціальної реклами;
- » використання медіа для соціального блага.

Що необхідно підготувати до уроку

- » дошку, крейду або фліпчарт і маркери;
- » проектор, комп'ютер.

ПОПРОСИТЬ учнів **СКЛАСТИ** будь-яке складносурядне речення і відстежити сферу його застосування. **СКАЖІТЬ**, що такі речення ми використовуємо і в побутових розмовах, і в діловому спілкуванні. Також часто такі речення використовують у кіно, рекламі та медіа.

ЧАСТИНА 1

Для вправи використано рекламний ролик «Поділіться любов'ю до України» компанії «Київстар» за участю легендарного українського актора Богдана Ступки [4].

1. Перегляньте рекламне відеоповідомлення та запишіть його текст на слух. Визначте, з яких речень воно складається.
2. Знайдіть і проаналізуйте складносурядні речення (визначте їхні різновиди).
3. Із простих речень поданого рекламного тексту утворіть складносурядні речення. Добирайте різні сполучники сурядності. Проаналізуйте, як змінюється значення речення зі зміною сполучників.

Приклад виконання вправи:

Текст реклами: «Мені пощастило! Я бачив світ! Я бачив величну Амазонку, але подих у мене перехоплює від спокійної величності Дніпра. Я торкався каменів Стоунхенджу, та нічого не відчував. Лише скелі Демерджі відповідали на мій дотик теплом кримського сонця. Розкіш Версалю вразила мене, та мені більше до вподоби затишна краса палацу Массандра.»

Массандра. Я бачив ще багато чого, але я люблю Україну. І вірю: ви теж її любите!»

Прості речення:

- Мені пощастило!
- Я бачив світ!
- Лише скелі Демерджі відповідали на мій дотик теплом кримського сонця.
- Я торкався каменів Стоунхенджу, та нічого не відчував. (Ускладнене однорідними присудками)

Складносурядні речення (із зіставними і протиставними сполучниками):

- Я бачив величну Амазонку, але подих у мене перехоплює від спокійної величності Дніпра.
- Розкіш Версалю вразила мене, та мені більше до вподоби затишна краса палацу Массандра.
- Я бачив ще багато чого, але я люблю Україну.

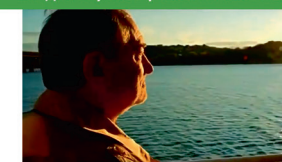
ЧАСТИНА 2

Прочитайте наведені рекламні гасла та визначте їхні структурно-семантичні різновиди. Поясніть вживання розділових знаків.

1. Усі в захваті від тебе, а ти — від «Мейбелін»!
2. Хліб буває таким різним, але President у нього один.
3. Мрій з Danissimo Shake&Go, і нехай весь світ зачекає.

Поділіться любов'ю до України.
Богдан Ступка в рекламі «Київстар»

<https://www.youtube.com/watch?v=wOADkxw0A>

Прості речення:

Мені пощастило!

Лише скелі Демерджі відповідали на мій дотик теплом кримського сонця.

Я бачив світ!

Я торкався каменів Стоунхенджу, та нічого не відчував

Складносурядні речення (із зіставними і протиставними сполучниками):

Я бачив величну Амазонку, але подих у мене перехоплює від спокійної величності Дніпра.

Розкіш Версалю вразила мене, та мені більше до вподоби затишна краса палацу Массандра.

Я бачив ще багато чого, але я люблю Україну.

Приклад виконання вправи:

1. Усі в захваті від тебе, а ти — від «Мейбелін!» (Сурядне з протиставним сполучником.)
2. Хліб буває таким різним, але President у нього один. (Сурядне з протиставним сполучником.)
3. Мрій з Danissimo Shake&Go, і нехай весь світ зачекає. (Сурядне з єднальним сполучником.)

ЗАПИТАЙТЕ. Як гадаєте, чому для рекламних слоганів часто використовують саме складносурядні речення?

(Одне з основних завдань реклами — спонукати споживача до певної дії (найчастіше — купівлі товару, користування послугою тощо), причому робити це в лаконічній формі, адже, по-перше, рекламний час чи площа обмежені й дорогі, а по-друге, запам'ятовуються саме короткі повідомлення, без довгих описів. Складносурядні речення вдалі через те, що вони, з одного боку, можуть показати взаємозв'язок певних дій чи явищ, а з другого, така форма дає можливість зробити це чітко, без зайвих описів.)

ЧАСТИНА 3

Перегляньте ролик соціальної реклами, який є переможцем конкурсу соціальної відеореклами Molodiya Festival [2]. Режисер: Андрій Лагутін (Київ); оператори: Андрій Лагутін, Едуард Сусла.

Запишіть його текст на слух.

Із поданого рекламного тексту утворіть складносурядні речення. Добирайте різні сполучники сурядності. Проаналізуйте, як змінюється зміст та емоційність речення із додаванням сполучників.

Для вчителя. Приклад виконання вправи:

Текст: Мало хто задумується про вухо. Цей чудовий механізм дозволяє нам слухати музику, почути собаку, дощ, муркотіння, птахів, вогонь і ще багато чого. Але ми не завжди чуємо інших. Використовуйте вуха. Поважайте людей.

Варіант 1. Мало хто задумується про вухо. Цей чудовий механізм дозволяє нам слухати музику, почути собаку, дощ, муркотіння, птахів, вогонь і ще багато чого, але ми не завжди чуємо інших. Використовуйте вуха та поважайте людей.

Варіант 2. Мало хто задумується про вухо, однак цей чудовий механізм дозволяє нам слухати музику, почути собаку, дощ, муркотіння, птахів, вогонь і ще багато чого, але ми не завжди чуємо інших. Використовуйте вуха й поважайте людей.

ЧАСТИНА 4

ЗАПРОПОНУЙТЕ учням написати текст соціальної реклами, який складається із складносурядних речень. Під час виконання завдання необхідно використовувати подані граматичні основи. **ПОЯСНІТЬ.**

Соціальна реклама — це інформація, поширена в будь-якій формі, яка спрямована на досягнення суспільно корисної мети, популяризацію загальнолюдських цінностей і поширення якої не має на меті отримання матеріального прибутку.

Соціальна реклама спрямована на зміну моделей суспільної поведінки та привернення уваги до проблем соціуму. Серед них можуть бути просування здорового способу життя, необхідність дотримуватися правил дорожнього руху тощо.

ЗАПИТАЙТЕ. На що була спрямована переглянута соціальна реклама?

Граматичні основи (прості речення), які потрібно використовувати, пишучи власну соціальну рекламу: →

Приклад виконання вправи: Він старий, і бачив його на фото мого прадіда. Застиг і не ворухнеться. Густе і свіже повітря п'янить, однак я хочу дихати його примарами з минулого. Цістовбури сильні й могутні, але незабаром і вони залишаться спогадом. Ліс.

Для приміток:

Граматичні основи для власної соціальної реклами:

- застиг і не ворухнеться;
- він старий і пам'ятає мого прадіда;
- ще сильний і могутній;
- я хочу дихати його примарами з минулого;
- боюсь, що незабаром він залишиться спогадом;
- густе і свіже повітря п'янить;
- не хочу, щоб лишився спогадом;
- ліс.

ПІДСУМОК. ЗАПИТАЙТЕ учнів, що нового вони дізналися сьогодні на уроці.

- Що дізналися про рекламу?
- Які основні завдання реклами?
- Чим звичайна реклама відрізняється від соціальної? *(Соціальна не має на меті продати певні продукти та послуги, її мета — змінити модель поведінки заради соціального блага, часто мета інформаційно-просвітницька. Соціальну рекламу, як правило, замовляють державні органи, некомерційні організації.)*

- Ролик соціальної реклами, присвячений працевлаштуванню випускниць шкіл-інтернатів [5]. 2013 року ролик став переможцем Всеукраїнського конкурсу соціальної реклами «Цінності XXI століття».
- Британський соціальний ролик «Обійми життя» [1]. Здобув нагороду «Каннські леви».

ПРИМІТКА. Для додаткової інформації про рекламу можна звернутися до розділу матеріалів з мистецтва для 9-го класу: <https://drive.google.com/drive/folders/1KVUKy74RU5epJ6k24hMOJg43r9kcP8nU>.

Для приміток:

Інші приклади соціальної реклами:

СЛОВНИК

Соціальна реклама — повідомлення, спрямоване на поширення суспільно важливих ідей і цінностей. Не передбачає отримання прибутку.

ДЖЕРЕЛА

1. Embrace Life — always wear your seat belt [Електронний ресурс] // YouTube. — Режим доступу до ресурсу: <https://www.youtube.com/watch?v=h-8PBx7isoM>
2. Вуха / An Ear / соціальна реклама про взаємоповагу [Електронний ресурс] // YouTube. — Режим доступу до ресурсу: <https://www.youtube.com/watch?v=NRS51-xJWeg&list=PLwgj8enSAGCU2r5ZgcHnwXgjmhf4EMCNr&index=4&t=0s>
3. Офіційний сайт української мови [Електронний ресурс] // Офіційний сайт української мови. — Режим доступу до ресурсу: <https://ukrainskamova.com/>.
4. Поділіться любов'ю до України. Богдан Ступка в рекламі «Київстар» [Електронний ресурс] // YouTube. — Режим доступу до ресурсу: <https://www.youtube.com/watch?v=wOADX6knaOA>
5. «Я ціную своє!» — ролик-переможець всеукраїнського конкурсу соціальної реклами [Електронний ресурс] // YouTube. — Режим доступу до ресурсу: https://www.youtube.com/watch?v=xRG2sggKhoU&ab_channel=wumcNJ.

АВТОРКА: Вікторія Романюк

ВИВЧАЙ ТА РОЗРІЗНЯЙ:
інфо-медійна грамотність

Матеріали розроблені в рамках проекту «Вивчай та розрізняй: інфо-медійна грамотність», який виконується IREX за підтримки посольств США та Великої Британії, у партнерстві з Міністерством освіти і науки України та Академією української преси. Використання матеріалів дозволене лише з некомерційною метою і за умови посилання на проєкт та IREX.